

MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN CẤP TỈNH KIẾN TẠO, LIÊM CHÍNH, PHỤC VỤ NHÂN DÂN

NGUYỄN HẢI HOÀNG ĐỨC*

Xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân có ý nghĩa rất quan trọng để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, đủ năng lực, uy tín lãnh đạo đất nước vượt qua khó khăn, thử thách, nắm bắt thời cơ, vận hội tiếp tục đưa sự nghiệp cách mạng phát triển. Trên cơ sở làm rõ khái niệm về kiến tạo, chính phủ kiến tạo và vị trí, vai trò của chính quyền cấp tỉnh, những kết quả đạt được trong xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân trong thời gian qua, bài viết đề xuất giải pháp về xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân ngày càng tốt hơn.

Từ khóa: Chính phủ; chính quyền cấp tỉnh; kiến tạo; liêm chính; phục vụ nhân dân.

Building a provincial-level enabling government with integrity, serving the people plays an important role in making a clean, strong Party and political system, capable and reputable to lead the country to overcome difficulties and challenges, seize opportunities to develop the revolutionary cause. The paper clarified the concepts of enabling and an enabling government, the position and role of the provincial-level government, the current achievements in building a provincial-level enabling government with integrity, serving the people. It proposed solutions to build a provincial-level enabling government with integrity, serving the people better and better.

Keywords: Government; provincial-level government; enabling; integrity; serving the people.

NGÀY NHẬN: 08/8/2022

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 12/9/2022

NGÀY DUYỆT: 17/10/2022

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn khẳng định: “Chính phủ là công bộc của dân vậy. Các công việc của Chính phủ làm phải nhằm vào một mục đích duy nhất là mưu tự do, hạnh phúc cho mọi người. Cho nên, Chính phủ nhân dân bao giờ cũng phải đặt quyền lợi dân lên trên hết thảy. Việc gì có lợi cho dân thì làm. Việc gì có hại cho dân thì phải tránh”¹. Triết lý xây dựng chính phủ kiến tạo (CPKT) của Người đến nay vẫn còn nguyên giá trị lý luận, thực tiễn, đặt cơ sở nền móng vững chắc để xây dựng CPKT, liêm

chính, phục vụ Nhân dân nói chung và xây dựng chính quyền cấp tỉnh nói riêng nhằm đáp ứng nhu cầu nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của người dân và toàn xã hội.

1. Xây dựng chính phủ, chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân góp phần phát triển kinh tế - xã hội bền vững

Có thể hiểu, “Kiến tạo là hành động tạo ra những cơ hội, bứt đi những cản trở cho sự phát triển” và “Chính phủ là phải hành động

* ThS, Trường Chính trị tỉnh Nam Định

chứ không thể ngồi trên dân rồi tọa hưởng... Ở đây, là phải hành động đúng, hành động vì lợi ích của quốc gia, dân tộc, thì sự kiến tạo đó, hành động đó mới hợp lòng dân”².

Nội hàm của CPKT là chủ động thiết kế chính sách, pháp luật để đất nước phát triển, Nhà nước không làm thay thị trường. Kiến tạo cũng có nghĩa là Chính phủ phải kiến thiết được môi trường kinh doanh thuận lợi. Cuối cùng là phúc lợi xã hội phải tốt và quan trọng hơn cả, CPKT là nói phải đi đôi với làm. Phải thay ngay những cán bộ “giao mãi không chịu làm”, “cán bộ kém, dân kêu mà mãi không thay được thì kiến tạo cái gì?”³.

Theo đó, cần làm rõ một số khía cạnh sau: (1) CPKT phải không ngừng đổi mới về nội dung, cách thức, phương pháp làm việc; tạo được môi trường đầu tư kinh doanh phát triển thuận lợi nhất, khơi dậy, phát huy được tính năng động, sáng tạo của tất cả mọi người trong xã hội. (2) CPKT là trung tâm của sự điều tiết quản lý, điều hành mọi hoạt động của xã hội, lấy người dân làm đối tượng phục vụ, các hoạt động sản xuất - kinh doanh phát triển gắn với bảo đảm tiến bộ, công bằng xã hội, những cơ chế, chính sách của Đảng, Chính phủ phải đi vào cuộc sống, người dân phải được hưởng quyền, lợi ích chính đáng. (3) Đội ngũ cán bộ làm việc phát huy hết tinh thần, trách nhiệm của mình, gắn bó mật thiết với Nhân dân, lắng nghe và giải quyết mọi thắc mắc, kiến nghị của Nhân dân; cần cho thôi việc đối với cán bộ không có năng lực, làm việc không hiệu quả, yếu kém, không vì dân.

Về cơ cấu tổ chức ở nước ta hiện nay, chính quyền cấp tỉnh là cấp độ thứ hai sau cấp trung ương, trực tiếp thuộc sự lãnh đạo, quản lý của Chính phủ. Đây là cấp chính quyền lãnh đạo, chỉ đạo cấp sở, huyện, ban, ngành thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng đời sống văn hóa

mới, xóa đói, giảm nghèo, quy hoạch, mở rộng dự án sản xuất - kinh doanh, củng cố quốc phòng - an ninh, xây dựng khu vực phòng thủ cấp tỉnh vững chắc, đóng góp ngân sách cho trung ương...

Xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm khiết, phục vụ Nhân dân là nội dung trọng tâm của *Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2021 - 2030* và về thực chất là thực hiện tinh giản biên chế, sắp xếp, tổ chức lại cơ cấu bộ máy lãnh đạo, quản lý cao cấp, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, xây dựng nền hành chính dân chủ, minh bạch, chuyên nghiệp, từng bước hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ ngày càng cao của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước hiện nay.

Xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân cần tập trung vào:

(1) Xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng;

(2) Tích cực, chủ động nghiên cứu học tập lý luận chính trị, đấu tranh bác bỏ luận điệu xuyên tạc, sai trái của các thế lực phản động;

(3) Nói không với tham nhũng, tiêu cực, phải luôn ngay thẳng, trong sạch, trách nhiệm cao với công việc;

(4) Gân gũ, lắng nghe ý kiến của Nhân dân và giải quyết thấu tình, đạt lý những băn khoăn, trăn trở, lo lắng của Nhân dân.

Dưới sự lãnh đạo đúng đắn, sáng tạo của Đảng, xây dựng chính quyền kiến tạo, phục vụ Nhân dân đạt được kết quả nhất định, có thể nhìn thấy ở một số bộ, ngành, địa phương đã tập trung đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính trên tất cả các lĩnh vực, để không gây khó khăn, phiền hà cho người dân và doanh nghiệp (DN), đơn cử như: tỉnh

Thanh Hóa năm 2020 vươn lên xếp thứ 13/63 tỉnh, thành phố về Chỉ số hài lòng của tổ chức, công dân đối với sự phục vụ của cơ quan hành chính nhà nước (SIPAS), tăng 10 bậc so với năm 2019, xếp thứ 29/63; về chỉ số cải cách hành chính (PAR Index), tăng 14 bậc so với năm 2019; chỉ số hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh (PAPI) tăng 2 bậc, xếp thứ 26/63 tỉnh, thành phố⁵. Thành phố Hà Nội năm 2021, điểm chỉ số cải cách hành chính đạt 88,54 điểm, xếp thứ 10/63; chỉ số hài lòng (SIPAS), năm 2021 đạt 87,11%, tăng 1,96% so với năm 2020, xếp thứ 30/63 tỉnh, thành phố; chỉ số hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh (PAPI) tăng 3 bậc so với năm 2020⁵.

Chủ tịch Ủy ban nhân dân (UBND) các tỉnh, thành phố cũng đã định kỳ theo quý gặp gỡ, đối thoại, tiếp xúc trực tiếp với Nhân dân; tổ chức cho cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức các cấp viết cam kết thực hiện: “Chính quyền thân thiện, vì nhân dân phục vụ” ở các sở, ban, ngành và địa phương... Sự ổn định, phát triển bền vững ở các tỉnh góp phần quan trọng vào việc xây dựng CPKT, liêm chính, phục vụ nhân dân hiện nay.

Bên cạnh kết quả đạt được, xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân còn một số hạn chế, như: cải cách thủ tục hành chính ở một số tỉnh còn chậm, chưa tạo được sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức, hành động, DN, người dân còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc trong giải quyết thủ tục hành chính; một bộ phận cán bộ, công chức, viên chức (CBCCCVC) chưa tận tâm, tận tình trong hướng dẫn, giúp đỡ Nhân dân và DN giải quyết thủ tục hành chính; tiếp xúc, lắng nghe, giải quyết khiếu nại, tố cáo của Nhân dân còn tồn đọng, né tránh trách nhiệm, đùn đẩy cho các bộ phận, lực lượng; một số sở, ban, ngành, địa phương ở một tỉnh số

lượng biên chế công chức, viên chức còn vượt quá chỉ tiêu so với quy định của Chính phủ; số lượng CBCCCVC đông, làm việc không hiệu quả; nhiều dự án còn chậm tiến độ, không giải ngân được nguồn ngân sách của trung ương; người đứng đầu một số sở, ban, ngành, địa phương còn yếu về năng lực, trình độ, không có tính quyết đoán, chưa cống hiến cho địa phương...

Để xây dựng một Chính phủ liêm chính, minh bạch, hiệu quả, nói không với tham nhũng, tiêu cực, lãng phí hiện nay đòi hỏi phải xác định được hệ thống các nhiệm vụ, giải pháp xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Cần xây dựng cho được chính quyền cấp tỉnh thật sự kiến tạo, liêm khiết, phục vụ Nhân dân, đó sẽ là nhân tố quan trọng, quyết định.

2. Một số giải pháp đặt ra trong giai đoạn tới

Thứ nhất, tăng cường cải cách thủ tục hành chính ở tất cả các ngành, lĩnh vực, khơi dậy ý chí, khát vọng phát triển của các tầng lớp nhân dân.

Lãnh đạo UBND các tỉnh, thành phố cần chỉ đạo các sở, ban, ngành quán triệt và thực hiện nghiêm nghị quyết, chỉ thị của Chính phủ về tăng cường xử lý, ngăn chặn có hiệu quả tình trạng nhũng nhiễu, gây phiền hà cho người dân, DN trong giải quyết công việc, không được tự ý thay đổi, ban hành những văn bản ngược với Chính phủ, với tỉnh ủy, thành ủy. Đẩy mạnh công tác rà soát, đánh giá lại hệ thống văn bản, nếu không còn phù hợp thực tiễn cần hủy bỏ, ban hành văn bản, hướng dẫn mới theo hướng “mở” cho người dân, DN.

Sử dụng dịch vụ công trực tuyến mức độ 3, 4, phối hợp với hệ thống bưu điện tuyên truyền rộng rãi bằng nhiều biện pháp để người dân thấy được lợi ích của mô hình: “Tiếp nhận và trả kết quả qua dịch vụ Bưu chính công ích” cũng như nhân rộng các mô

hình, cách làm hiệu quả về cải cách hành chính; thường xuyên lắng nghe sự phản hồi từ người dân, DN về những bất cập, hạn chế của các loại văn bản có liên quan đến lĩnh vực đời sống, sản xuất - kinh doanh, từ đó, điều chỉnh lại cho phù hợp với điều kiện thực tiễn.

Người đứng đầu các sở, ban, ngành, địa phương lãnh đạo, chỉ đạo, giám sát cấp dưới thực hiện các quyết nghị của tỉnh ủy, thành ủy về thực hiện cải cách thủ tục hành chính, nhất là đối với bộ phận tiếp dân, trả hồ sơ, kết quả có liên quan đến người dân và DN, qua đó chấm dứt tình trạng môi giới trong cấp, xin giấy phép hoạt động cho DN và xử lý nghiêm đối với CBCCVV ngâm hồ sơ, giấy tờ của người dân, DN, không báo cáo kịp thời, khẩn trương đến lãnh đạo UBND cấp tỉnh, sở, ban, ngành; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số vào cải cách thủ tục hành chính theo hướng đơn giản, hiệu quả, tiện ích và có CBCCVV hướng dẫn người dân và DN tiếp cận được công nghệ thông tin vào thực hiện các hoạt động giao dịch.

Thứ hai, xây dựng đội ngũ CBCCVV có năng lực, trình độ, phương pháp tác phong công tác làm việc chuyên nghiệp, có phẩm chất đạo đức, lối sống tốt.

Xây dựng đội ngũ CBCCVV có năng lực, trình độ, phương pháp, tác phong công tác làm việc chuyên nghiệp, có phẩm chất đạo đức, lối sống tốt sẽ thúc đẩy quá trình xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ nhân dân nhanh hơn, hiệu quả hơn. Theo đó, UBND cấp tỉnh, sở, ban, ngành quán triệt và thực hiện nghiêm túc những kết luận của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Chính phủ về *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* và các luật khác có liên quan nhằm xây dựng tổ chức, bộ máy và CBCCVV thật sự vững về chuyên môn, nghiệp vụ, trong sạch về đạo đức, lối sống, thân thiện, hòa nhã với người dân và DN.

Người đứng đầu các sở, ban, ngành cần tuyển dụng chặt chẽ, kỹ lưỡng CBCCVV vào làm việc có trình độ đại học trở lên, đúng chuyên ngành đào tạo, có tinh thần, trách nhiệm cao; tuyệt đối không được tuyển dụng, đưa người nhà vào làm ở những vị trí không có chuyên môn, nghiệp vụ, gây bức xúc cho người dân và DN. Đề cao tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, người đứng đầu UBND cấp tỉnh, sở, ban, ngành đối với việc nói và làm, nói ít làm nhiều, tránh nói một đằng làm một nẻo; lãnh đạo, chỉ đạo sát sao mọi hoạt động của cơ quan, đơn vị, địa phương thuộc quyền quản lý; luôn đặt lợi ích của Đảng, của Nhân dân lên trước hết; giải quyết hài hòa các mối quan hệ với trung ương và địa phương, đặc biệt là người đứng đầu các tỉnh, sở, ban, ngành tự giác tu dưỡng rèn luyện về mọi mặt, “tự soi”, “tự sửa”, “kiên quyết đấu tranh loại bỏ những phần tử hư hỏng, suy thoái về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống; chống mọi biểu hiện chạy chức, chạy quyền, cục bộ, ưu ái tuyển dụng người nhà, người thân không đủ tiêu chuẩn”⁶.

Thứ ba, phát huy vai trò, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng trong xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, phục vụ Nhân dân.

Các sở, ban, ngành cần “đúng vai, thuộc bài”, không làm thay, làm hộ, lấn sang lĩnh vực khác, ngành khác, phải có sự phối hợp nhịp nhàng, đồng bộ trong quá trình làm việc, tránh tình trạng “quyền anh, quyền tôi”, “trống đánh xuôi, kèn thổi ngược”, “mạnh ai người ấy làm”; phát huy dân chủ, trí tuệ tập thể trong thực hiện các chương trình, dự án phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh; gắn phát triển kinh tế - xã hội với bảo vệ môi trường, chủ động ứng phó hiệu quả, kịp thời với thách thức an ninh phi truyền thống; người đứng đầu sở, ban, ngành làm tốt công tác tham

muu, đề xuất với lãnh đạo tỉnh ủy, thành ủy những chính sách xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là đối tượng dễ bị tổn thương trong nền kinh tế thị trường hiện nay. Các tổ chức, lực lượng trong hệ thống chính quyền cấp tỉnh phải phối hợp đồng bộ, thống nhất, sáng tạo và hiệu quả.

Thứ tư, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, thực hiện chuyển đổi số vào các lĩnh vực, hoạt động của địa phương.

Tăng cường sử dụng văn bản điện tử trong công tác quản lý, điều hành và trao đổi thông tin; đẩy mạnh ứng dụng chữ ký số, từng bước thay thế văn bản giấy trong quản lý, điều hành và trao đổi thông tin; triển khai ứng dụng phần mềm có khả năng phát triển mở rộng (nâng cấp, mở rộng, bổ sung... các tính năng mới); giảm thời gian người dân và DN đến trực tiếp cơ quan, đơn vị để làm việc, thông qua công nghệ số, chuyển đổi số để kết nối thông tin, giải quyết công việc cho người dân và DN; đưa những dữ liệu, thông tin cần thiết mà người dân và DN quan tâm vào các trang điện tử, có thể thực hiện được ngay mà không cần đến nhiều thao tác; đẩy mạnh kết nối, ứng dụng phần mềm công nghệ thông tin giữa các sở, ban, ngành của tỉnh, thành phố với người dân và DN, tạo sự liên thông, liền mạch trong phản ánh, xử lý thắc mắc, kiến nghị của người dân và DN.

Gắn kết việc số hóa hồ sơ, giấy tờ, kết quả giải quyết thủ tục hành chính với quá trình tiếp nhận xử lý thủ tục hành chính tại bộ phận một cửa tạo cơ sở hình thành dữ liệu sống, sạch, đủ và chính xác; đưa các hệ thống thông tin của tỉnh tập trung về Trung tâm tích hợp dữ liệu của tỉnh. “Chú trọng hơn nữa đến việc cải cách hành chính, ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, điều hành”⁷.

3. Kết luận

Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực và trong nước có nhiều diễn biến phức

tạp, khó lường như hiện nay, xây dựng chính quyền cấp tỉnh kiến tạo, liêm chính, phục vụ Nhân dân lại càng có ý nghĩa cấp bách hơn bao giờ hết. Điều này không chỉ góp phần hiện thực hóa tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Chính phủ liêm chính mà còn thể hiện quyết tâm của Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị trong việc xây dựng chính quyền các cấp liêm chính, trong sạch, gần dân, vì dân, đấu tranh mạnh mẽ với tệ nạn tham nhũng, lãng phí. Đồng thời, cũng thể hiện quyết tâm trong thực hiện lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh “Một dân tộc biết cần, kiệm, biết liêm, là một dân tộc giàu về vật chất, mạnh về tinh thần, là một dân tộc văn minh tiến bộ”⁸

Chú thích:

1. Hồ Chí Minh. *Toàn tập. Tập 4*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2011, tr. 21, 22.

2. *Chính phủ liêm chính và kiến tạo từ lý thuyết tới thực tiễn*. <http://noichinh.vn>, ngày 01/02/2017.

3. *Xây dựng chính phủ liêm chính, kiến tạo phục vụ nhân dân*. <http://hanoimoi.com.vn>, ngày 11/8/2022.

4. *Thanh Hóa cải cách hành chính - thành quả ấn tượng nỗ lực không ngừng*. <http://caicachhanhchinh.gov.vn>, ngày 01/01/2022.

5. *Đẩy mạnh cải cách hành chính, sớm triển khai chương trình một cửa hiện đại*. <https://laodongthudo.vn>, ngày 10/6/2022.

6, 7. Nguyễn Phú Trọng. *Một số vấn đề lý luận, thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2022, tr. 97, 95.

Tài liệu tham khảo:

1. *Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2015*.

2. *Nghị quyết số 76/NQ-CP ngày 15/7/2021 của Chính phủ ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2021 - 2030*.

3. *Báo cáo chỉ số hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh tại Việt Nam năm 2021*.